

Länsstyrelsen i Stockholms län

2020-02-18

Kopia:
Kulturdepartementet
Utbildningsdepartementet
Socialdepartementet1 (12)
Dnr 2019:00881

Slutredovisning av regeringsuppdrag Att ta fram och tillgängliggöra en utbildning för brobyggare med romsk språk- och kulturkompetens (Ku2016/00995/DISK)

Detta är den fjärde och avslutande redovisningen av Regeringsbeslut (Ku2016-/00995/DISK) *Uppdrag till Statens skolverk och Socialstyrelsen att ta fram och tillgängliggöra en utbildning för brobyggare med romsk språk- och kulturkompetens*. Tidigare delredovisningar lämnades i mars 2017, 2018 samt 2019.

Uppdraget

Skolverket fick den 21 april 2016 i uppdrag att i samverkan med Socialstyrelsen ta fram och tillgängliggöra lämplig uppdragsutbildning 2016–2019 för personer med romsk språk- och kulturkompetens, vilka skulle anställas för arbete inom förskola, förskoleklass, skola, socialtjänst eller hälso- och sjukvård. I uppdraget framgick att Skolverket särskilt skulle ansvara för att teckna överenskommelse med lämplig leverantör för utbildningen och för de delar som berörde förskola, förskoleklass och skola, samt att Socialstyrelsen särskilt skulle ansvara för de delar i utbildningen som rörde socialtjänst och hälso- och sjukvård. Högst tjugo deltagare per utbildningsomgång skulle omfattas av utbildningen som skulle genomföras i två omgångar. Utbildningen skulle pågå på halvtid och omfatta 7,5 poäng per termin under fyra terminer. Innehållet skulle bygga på de utbildningar för brobyggare som Skolverket och Socialstyrelsen tidigare tagit fram, med tillägget att utbildningen nu ytterligare skulle förbereda deltagarna för kommunala anställningar. (Nedan beskrivs dessa utbildningar.). Uppdraget skulle genomföras efter samråd med romska representanter, Länsstyrelsen i Stockholms län, Arbetsförmedlingen, Sveriges Kommuner och Landsting och Folkhälsomyndigheten. Vidare skulle redogörelser för

brobyggerverksamheten sammanställas över de kommuner och landsting som deltar med brobyggare i utbildningen.

Under 2016 beviljades Skolverket ersättning om 600 000 kronor och Socialstyrelsen 100 000 kronor för genomförande av uppdraget. Under perioden 2017–2019 avsåg regeringen att årligen finansiera uppdraget under förutsättning att riksdagen anvisat medel för ändamålet. Av uppdraget framgår att Skolverket senast den 1 mars varje år 2017–2020 ska redovisa uppdraget till Länsstyrelsen i Stockholms län med kopia till Regeringskansliet (Kulturdepartementet, Utbildningsdepartementet och Socialdepartementet). Redovisningen ska innehålla uppgifter om antalet deltagare, innehållet i utbildningen samt huruvida utbildningen bedömts motsvara deltagarnas behov. Redovisningen 2019 skulle särskilt redogöra för förutsättningar att genomföra uppdragsutbildningen utan tillförande av statliga medel. I slutredovisningen 2020, det vill säga föreliggande redovisning, ska en ekonomisk redovisning av erhållna medel redovisas och eventuellt outnyttjade medel återbetalas till Kammarkollegiet senast den 1 mars 2020.

Bakgrund

Den 16 februari 2012 beslutade regeringen om *En samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering 2012–2032* (skr. 2011/12:56).¹ År 2012 gav regeringen i uppdrag åt Statens skolverk att ta fram och tillgängliggöra en utbildning för brobyggare med romsk språk- och kulturkompetens, vilka skulle fungera som en länk mellan enskilda individer och offentlig verksamhet inom skolan. Vidare gavs Socialstyrelsen i uppdrag 2014–2016 att ta fram och tillgängliggöra motsvarande utbildning för brobyggare verksamma inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Regeringskansliet beviljade 2012–2016 deltagande kommuner bidrag om motsvarande femtio procent av lönekostnaden för respektive brobyggare. I budgetpropositionen för 2016 fastslogs att regeringen avsåg att avsätta ytterligare resurser för perioden 2016 till och med 2019, för att fortsätta arbetet med strategin för romsk inkludering, som bland annat innebär att säkerställa långsiktighet i myndigheters och kommuners arbete med romsk inkludering. Kommuner och landsting fick nu åter möjlighet att ansöka om motsvarande bidrag från Regeringskansliet för brobyggare under utbildningen 2016–2019.

¹ En samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering 2012–2032, (skr.2011/12:56)

Regeringen ansåg att det i Skolverkets slutredovisning av uppdraget 2012–2015 framgick att brobyggarna i mycket hög grad hade slutfört sin utbildning och att utbildningen bidragit till att förbättra romers tillträde till skolan. Denna bild bekräftades i Statskontorets redovisning den 1 februari 2016, där uppdraget var att utvärdera brobygggarverksamhet inom strategin för romsk inkludering (Ku2016/00184/DISK). Statskontorets sammantagna bedömning var att brobygggarverksamheten bidragit till romsk inkludering samt att högskoleutbildningen hade höjt de kommunala brobyggarnas kompetens och medverkat till ett professionellt arbete. Statskontoret föreslog mot bakgrund av dessa slutsatser att erfarenheterna från de båda uppdragsutbildningarna för brobyggare som Skolverket och Socialstyrelsen tidigare ansvarat för skulle tas tillvara i en gemensam utbildning.

Regeringen konstaterade vidare under 2016 att arbetet vid de myndigheter som deltagit i genomförandet av strategin för romsk inkludering bidragit till framsteg inom området. Flera kommuner hade inlett ett utvecklingsarbete eller visade intresse för att arbeta strukturerat med romsk inkludering. Således framgick ett behov av fortsatt nationellt stöd inom dessa verksamhetsområden som strategin utpekar, och som Statskontorets utvärdering av brobygggarverksamheten visat. Regeringens mening var att brobygggarverksamheten på kort tid gett konkreta resultat, och att det i dialogen och samråden med representanter för romska organisationer och romska sakkunniga framförts önskemål om en fortsättning av verksamheten. Regeringens bedömning var därför att Skolverket i samverkan med Socialstyrelsen borde ges uppdraget att ta fram och tillgängliggöra en brobygggarutbildning 2016–2019.

Uppdragsutbildningens upplägg och genomförande

Kulturdepartementet har handlagt ansökningar och beviljat bidrag till deltagande kommuner motsvarande ersättning för femtio procent av lönekostnader för brobyggare. Ett villkor för deltagande i utbildningen har varit att brobyggarna har haft en kommunal anställning.

År 2016 tecknade Skolverket en överenskommelse med Södertörns högskola för perioden 2016–2019. Detta gjordes mot bakgrund av att Södertörns högskola tidigare genomfört uppdragsutbildningar för romska brobyggare. Utbildningen har bedrivits inom ämnet pedagogik vid institutionen för kultur och lärande, och i viss mån i samarbete med andra institutioner och lärosäten. Utbildningen har utgått från en gemensam utbildningsplan som omfattar fyra kurser, vilka har behandlat det romska brobygggaruppdraget i skola och socialtjänst. Studieträffar har genomförts vid Södertörns högskola på campus en gång per månad, om vardera två och en halv dag. I

förekommande fall har studieträffarna varit förlagda till andra orter där brobyggare varit verksamma. Studierna har bedrivits på halvtid och deltagarna har samtidigt arbetat femtio procent som brobyggare i sin kommunala anställning. Studiernas omfattning har varit 7,5 hp per termin och kurs vilket motsvarar tjugofem procent av heltidsstudier. Undervisningen har omfattat föreläsningar, seminarier och grupparbeten. Litteraturstudier och arbetsuppgifter har redovisats av deltagarna inför varje kurstillfälle.

De fyra delkurserna inom utbildningen har utgjorts av: *Interkulturella perspektiv på romers och resandes historia och nutid*, *Det romska brobyggeruppdraget i skola och socialtjänst I*, *Det romska brobyggeruppdraget i skola och socialtjänst II* samt *Det romska brobyggeruppdraget i skola och socialtjänst III*. Kurserna bygger på varandra och har en tydlig progression avseende innehåll, komplexitet och examinationer. Inför utbildningarna 2016 till 2019 togs hänsyn till de synpunkter och önskemål som framkommit vid samråd med berörda, där en utgångspunkt var att ge ett helhetsperspektiv av de olika verksamheterna i en kommun.

Den första delkursen, *Interkulturella perspektiv på romers och resandes historia och nutid*, har belyst den romska minoritetens ursprung och historia ur både ett nationellt och internationellt perspektiv. Exempel på frågor som har behandlats är antiziganism och mänskliga rättigheter liksom utbildnings- och språkfrågor. Vidare har till exempel minoritetslagstiftningen och Strategin för romsk inkludering behandlats. Den andra delkursen, *Det romska brobyggeruppdraget i skola och socialtjänst I*, har samhällsvetenskapliga utgångspunkter och behandlar det svenska skolsystemets historia och uppbyggnad och nuvarande styrdokument. Kursen behandlar också individens relation till skolan med särskilt fokus på romska barn och familjers erfarenheter ur både ett historiskt och nutida perspektiv. I den tredje delkursen *Det romska brobyggeruppdraget i skola och socialtjänst II*, introduceras det svenska välfärdssystemet och dess historia. Socialtjänstlagen och övrig relevant lagstiftning belyses liksom socialtjänstens och kommunens arbetsformer samt socialarbetares praktik och dess påverkan på den romska minoriteten.

Den avslutande delkursen, *Det romska brobyggeruppdraget i skola och socialtjänst III*, har behandlat både skolan och socialtjänsten ur såväl ett organisatoriskt perspektiv som ett policyperspektiv. Etiska dilemman och organisatoriskt förändringsarbete har problematiserats i relation till brobyggeruppdraget. Kursen har också introducerat grundläggande vetenskapsteoretiska perspektiv, och en mindre studie har genomförts och redovisats i form av en uppsats.

Deltagare, kommuner och arbetsplatser

År 2016 påbörjade tolv personer från sex kommuner brobyggart utbildningen. Kommunerna var Haninge, Sundsvall, Stockholm, Upplands Väsby, Västerås och Örebro. Deltagarna var verksamma inom olika kommunala förvaltningar. Se tabell 1 nedan.

Kommun	Deltagare	Förvaltning	Anställning/verksamhet
Haninge	1	Kommunstyrelseförvaltningen	Uppsökande verksamhet, information, vägledning på förvaltningar, (social, utbildning, äldre)
Sundsvall	1	Kultur- och fritid	Föreningsverksamhet, unga kvinnor, äldreomsorg, härbärke
Stockholm	2	Arbetsmarknadsförvaltningen	Jobbtorg Stockholm
Upplands Väsby	1	Kommunledningskontoret	Övergripande projekt, samhällsvägledning, riktat mot romska ungdomar
Västerås	1	AMA Arbetsmarknad	Samhällsvägledare, samhällsinformation/stöd
Örebro	6	Barn- och utbildningsförvaltningen	Extra lärarresurs, elevresurs och studiehandledning på skolor

Tabell 1. Tolv romska brobyggare från sex kommuner startade hösten 2016.

Vårterminen 2018 startade den andra utbildningsomgången med sju deltagare från fyra kommuner. Se tabell 2 nedan.

Kommun	Deltagare	Förvaltning	Anställning/verksamhet
Haninge	1	Kommunstyrelseförvaltningen	Uppsökande verksamhet, information, vägledning på förvaltningar, (social, utbildning, äldre)
Stockholm	3	2 Socialförvaltning 1 Arbetsmarknadsförvaltning	Socialförvaltningen i Stockholm, Jobbtorg Stockholm, Kista. Stöd till självförsörjning, coachning samt studie- och yrkesvägledning.
Borås	2	1 Kommunledningskontoret 1 Utbildning	Övergripande projekt, samhällsvägledning, elevcoach på skola
Gävle	1	Utbildning	Extra lärarresurs, elevresurs och studiehandledning på skolor

Tabell 2. Sju romska brobyggare från fyra kommuner startade våren 2018. Dessa ska redovisa i slutrapporten 2020.

Exempel på funktioner/befattningar som brobyggarna haft är studiehandledare, elev- eller lärarresurs, modersmållärare samt jobbcoach och samhällsväglare. Deltagarna har haft en skiftande utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenhet. Anställningen som brobyggare var för de flesta den första kommunala anställningen. Några deltagare var relativt nya i Sverige och saknade arbetslivserfarenhet i Sverige generellt. Enstaka deltagare hade tidigare arbetat som brobyggare. Ett fåtal av deltagarna hade tidigare studerat på högskolan.

Studieresultat och deltagarnas utvärdering av utbildningen

I den första utbildningsomgången mellan 2016 och 2018, där tolv deltagare var anmälda, genomförde sju deltagare utbildningen varav fem med godkänt resultat. Två deltagare slutade efter en termin. I den andra utbildningsomgången med start våren 2018, där sju deltagare var anmälda, slutade en deltagare. De sex brobyggare som slutförde utbildningen i december 2019 har samtliga godkända resultat. Utöver de brobyggare som erhållit statlig finansiering under de två utbildningsomgångarna har Södertörn, efter dialog med Kulturdepartementet och Skolverket, erbjudit deltagare som tidigare gått utbildningen möjlighet att komplettera kurser de inte läst eller i syfte att få godkänt resultat. Dessa brobyggare har inte finansierats med statliga medel.

I de kursutvärderingar som Södertörns högskola genomfört har brobyggarna generellt varit mycket positiva till utbildningen under hela perioden 2016–2019. I Södertörns avslutande rapport den 10 januari 2020² framkommer att utbildningen bedöms som relevant för deltagarnas arbete som brobyggare och att de stärkts i flera avseenden. Områden som särskilt lyfts fram är ökade kunskaper om lagstiftning, organisation och förvaltning samt kunskaper om den romska historien. Vidare framkommer att brobyggarna fått en ökad säkerhet i det sociala samspelet liksom ett förstärkt ord-förråd. Gruppgemenskapen vid studierna har bidragit till en stärkt självkänsla och högre status på arbetsplatserna.

Mer utbildning efterfrågas också, och i brobyggarnas avslutande uppsatsarbeten framkommer ett antal teman vilka i rapporten beskrivs som tänkbara för fortsatta studier inom området romsk inkludering. Exempel på ämnen är risker med att avslöja sin romska identitet kopplat till social rörlighet, posttraumatiskt stressyndrom samt äldre romers situation. Det framkommer också i rapporten att en brobyggare med masterutbildning nu har blivit antagen som doktorand i forskarutbildning.

² Rodell Olgac, C. (2020-01-10). SLUTRAPPORT Brobyggareutbildning med inriktning skola och socialtjänst 2018–2019. Södertörns Högskola, Stockholm.

De flesta kursdeltagare uttrycker att utbildningen ligger på en lagom nivå även om det finns variation inom gruppen. En utmaning som lyfts fram är brobyggarnas situation att kombinera studier, yrkesarbete och familjeliv. En tänkbar förklaring till att utbildningen värderats högt, som pekas ut i Södertörns rapport, är det faktum att utbildningen utvecklats och bedrivits i samverkan mellan en romsk och en icke-romsk lärare. Olika perspektiv har kunnat belysas och tillitsfulla relationer har kunnat skapas genom de kompetenser som detta upplägg medfört. Ett exempel på den romska minoritetens självorganisering är det nationella nätverk som initierats av deltagarna i anslutning till utbildningen.

En synpunkt som lyfts fram i Södertörns rapport att beakta inför en eventuell fortsättning av brobyggartutbildningen, är att eftersträva en jämnare fördelning vad gäller deltagarnas verksamhetsområden inom skolan respektive socialtjänsten. Vid den första utbildningsomgången 2016–2018 var fördelningen mellan skolan och andra verksamhetsområden jämn, med sex deltagare inom utbildning respektive andra förvaltningar. I utbildningsomgången 2018–2019 var endast två av sju brobyggare verksam inom skolan, varav den ena brobyggaren avslutade sin anställning och sina studier i ett tidigt skede. Se tabellerna på sidan 4–5.

Avslutningsvis beskrivs i Södertörns rapport att sedan starten av brobyggartutbildningen 2012 har ett ökat intresse för akademiska studier bland romer märkts samt en ökad grad av självorganisering bland romer. Av de mer än femtio romska deltagare som gått brobyggartutbildning under åren 2012 till 2019 har också en stor andel fått tillsvidareanställningar.

Kommunernas redogörelser för brobyggartverksamheten

I kommunernas redovisningar betonas också att brobyggarnas status och professionella kompetens stärkts genom utbildningen, både gentemot kollegor och i arbetet med målgruppen. Utbildningen har stärkt förmågan att handskas med komplexa frågor till exempel i arbetet inom socialtjänsten i relationen med såväl vårdnadshavare som tjänstepersoner. De utmaningar som framkommer också i kommunernas redovisningar är svårigheten att kunna kombinera arbetet i kommunen med studierna.

Målsättningar

Ett övergripande mål som pekas ut i kommunernas redovisningar är vikten av att motverka fördomar och att öka kunskapen om romer bland olika målgrupper. En ökad tillit och ett stärkt förtroende mellan myndigheter och den romska minoriteten är ett annat generellt mål. Specifika mål som lyfts fram hos kommunerna är till exempel en stärkt hälsa inom den romska minoriteten liksom att överbrygga klyftan

vad gäller sysselsättningsgraden hos den romska minoriteten och den övriga befolkningen. Vidare är en ambition hos kommunerna att kunna tillsvidareanställa brobyggarna för att arbetet ska kunna fortgå långsiktigt.

Organisering och arbetsuppgifter

Organiserandet av brobyggerverksamheten har i många kommuner inneburit initiala utmaningar. Exempel på problem som beskrivits är bristande stöd i anställningen liksom bristfällig informationsspridning om uppdraget hos berörda tjänstepersoner i kommunerna. Dessa utmaningar har hanterats allteftersom uppdraget pågått och en tydligare organisation har etablerats. Vissa kommuner har inrättat ett eget kansli och en styrgrupp för romsk inkludering i syfte att samordna arbetet mellan den romska minoriteten och olika förvaltningar. Kommuner som haft fler brobyggare anställda har organiserat brobyggarteam. Rutiner och arbetsformer har utarbetats. Här nämns till exempel vikten av att tydliggöra roller utifrån uppdraget, att introducera brobyggarna i arbetet samt att etablera regelbundna möten med samordnare och chefer. Samverkan med romska råd beskrivs som centralt för att initiera angelägna frågor som arbetet kan utgå ifrån.

Arbetsuppgifterna har varit varierade. Inom arbetsmarknadsförvaltningar har brobyggarna arbetat med exempelvis coaching, kompetenskartläggning samt studie- och yrkesvägledning. Särskilda grupper som prioriterats i detta arbete är gruppen unga romer och kvinnor. Inom skolan har brobyggarna arbetat med bland annat läxhjälp till skolelever, och vidare har föräldranätverk etablerats i samverkan med brobyggarna. En viktig del av brobyggarnas arbete i skolan har också varit att tillsammans med lärare, skolledare och föräldrar lyfta fram vikten av modersmålsundervisning och att hitta undervisningsmaterial. Inom socialtjänsten har en prioriterad fråga varit arbetet med att motverka våld i nära relationer. Brobyggarna har inom samtliga verksamhetsområden återkommande anordnat kompetenshöjande insatser för olika målgrupper i form av föreläsningar och informationsinsatser, och särskilda utbildningsmaterial har tagits fram. Samverkan har skett med olika parter för att öka kunskapen och medvetenheten om den romska minoriteten. Inom skolan har till exempel materialet *Antiziganismen i Sverige* uppmärksammats för undervisningen i årskurs 7–9.

Resultat

I rapporteringen från kommunerna beskrivs svårigheter med att redovisa tydliga effekter av brobyggarnas arbete. Ett övergripande resultat av brobyggerverksamheten är emellertid en stärkt tillit och ett ökat förtroende mellan den romska minoriteten och myndigheter. Likaså beskrivs att kunskapen om romernas situation hos

allmänheten och inom kommunala förvaltningar ökat. Vad gäller de specifika områden som brobyggarna varit verksamma inom beskrivs ett antal resultat. Insatser inom arbetsmarknad har medfört självförsörjning genom anställningar, feriejobb och studier. Vidare har inskrivningar på arbetsförmedlingen och praktikplatser skapats för romer.

Kontakten mellan hem och skola har förbättrats och skolelevers frånvaro har minskat. Föräldrar känner sig mer bekväma med att anmäla sina barn till modersmålsundervisning. En avsevärd ökning i efterfrågan av brobyggares stöd till enskilda romer beskrivs, vilket resulterat i en positiv utveckling för enskilda individer inom målgruppen.

Utmaningar

Arbetet för att motverka fördomar och stigma behöver fortgå och utbildningsinsatser genomföras för personalgrupper inom kommunerna. Att bygga tillit och förtroende tar tid, och en utmaning är att få myndigheter att ta sitt ansvar. Inom skolan är detta arbete centralt för att elever ska våga träda fram med sin romska identitet för att erhålla modersmålsundervisning inom sitt minoritetsspråk. Att samverka med övriga förvaltningar och att nå ut med information till målgruppen är avgörande. Kommunerna ser det som angeläget i arbetet mot strukturell diskriminering att öka måluppfyllelsen och att matcha utbildning och arbete för romer, och då särskilt prioritera kvinnor och unga romer mellan sexton och tjugonio år.

Kommunerna lyfter fram betydelsen av ett långsiktigt tänkande för att arbetet skall kunna förankras i den kommunala verksamhetsplaneringen. I kommunernas redogörelser framkommer att finansieringen av uppdraget är en utmaning, och att en minskning av brobyggartjänster kan bli en konsekvens av att det statliga uppdraget avslutas. Samtidigt framhålls ambitionen att brobyggarpuppdragen ska kunna bli tillsvidareanställningar. Ett behov av att anställa fler brobyggare för arbete inom olika förvaltningar framkommer också.

Kontinuerlig uppföljning

Skolverket har i samverkan med Socialstyrelsen kontinuerligt följt upp brobyggartutbildningen, dels genom regelbundna avstämningar och träffar med Södertörns högskola, dels genom besök och träffar på arbetsplatserna i kommunerna. Vidare har Skolverket i samverkan med Socialstyrelsen anordnat konferenser en gång per termin för brobyggarkommuner, Södertörns högskola, tidigare och nuvarande deltagare i

brobyggartutbildning samt andra myndigheter såsom Länsstyrelsen i Stockholms län, Arbetsförmedlingen och Kulturdepartementet.

Inför denna avslutande redovisning anordnades ett seminarium i Stockholm den 12 november 2019 av det romska brobyggarnätverket. Ett syfte med mötet var att Skolverket och Socialstyrelsen skulle få sammanfattande synpunkter av brobyggarna som genomgått utbildningen. Synpunkterna bekräftar i stort det som framkommit i tidigare rapporter. Brobyggarna behöver få stöd och förståelse från arbetsgivarnas sida för att kunna genomföra studierna. Det handlar om att tid och resurser måste kunna avsättas till studierna. Ett strategiskt tänkande i kommunerna är nödvändigt. Utbildningen framhålls sammanfattningsvis som bra och anpassad och de ansvariga myndigheterna har erbjudit stöd. Mer efterfrågan på utbildning framhålls, med möjlighet till både breddning och fördjupning.

Ekonomisk redogörelse

I tabellen nedan visas en sammanställning av erhållna medel samt kostnader för brobyggartutbildningen under perioden 2016 till 2019. Av de totala intäkterna i form av statsbidrag om 5 250 000 kronor ska 589 749,73 kronor återbetalas till Kammarkollegiet senast den 1 mars 2020. Några kommentarer angående kostnaderna: Utbildningstjänster avser köp av utbildning vid Södertörns högskola, vilka har uppgått till 450 000 kronor per termin och kursgrupp. Under 2018 pågick två kursgrupper samtidigt under vårterminen varför kostnaden är högre detta år. Vad gäller posterna tjänster respektive övrigt har dessa använts till konferenser för brobyggare och myndigheter samt Skolverkets resor i samband med verksamhetsbesök i de kommuner som haft brobyggare anställda. Det kan påpekas att kostnaderna för tjänster var särskilt stora under 2019. Detta beror på att Skolverket och Socialstyrelsen bjöd in till en större konferens i april detta år.

	2016	2017	2018	2019	Totalt 2016-2019
Intäkter bidrag	-600 000,00	-1 550 000,00	-1 550 000,00	-1 550 000,00	-5 250 000,00
Utbildningstjänster	450 000,00	900 000,00	1 350 000,00	900 000,00	3 600 000,00
Tjänster		20 417,23	87 681,26	340 302,45	448 400,94
Övrigt (personal, resor, etc.)	18 549,60	331 878,03	14 611,16	246 810,54	611 849,33
Totalt	-131 450,40	-297 704,74	-97 707,58	-62 887,01	-589 749,73

Sammanfattning och slutsatser

Skolverket och Socialstyrelsen bedömer efter tre år att brobyggerutbildningen vid Södertörns högskola och brobyggerverksamheten i kommunerna är viktiga insatser i arbetet för romsk inkludering.

Det bör också framhållas att upplägg och genomförande under perioden 2016–2019 inneburit stora fördelar, genom att ett helhetsperspektiv utifrån både skolans och socialtjänstens uppdrag kunnat belysas. Samverkan mellan Socialstyrelsen och Skolverket har varit betydelsefullt för att utveckla kunskap inom minoritetsfrågor. Likaså har samarbetet med Södertörns högskola varit mycket givande ur en rad perspektiv. Högskolans mångåriga erfarenhet av att genomföra utbildning om nationella minoriteter och nationella minoritetsspråk har bidragit till ökad kunskap hos myndigheterna. Här kan nämnas de återkommande inbjudningarna till deltagande i det forskarnätverk som initierats av Södertörns högskola i samverkan med andra lärosäten som bedriver utbildning och forskning om nationella minoriteter och nationella minoritetsspråk.

I tidigare redovisningar har det framkommit att det i kommunernas arbete med romsk inkludering varierar avseende hur väl förankrat arbetet blivit i ordinarie strukturer och vilket mandat brobyggarna getts. Detta har påverkat brobyggarnas möjligheter att genomföra uppdraget. Det kan konstateras att det tar tid att hitta formerna för brobyggerverksamheten, och att kontinuitet och långsiktighet från stat och kommun krävs.

Det finns ett behov av ett kontinuerligt arbete på lokal och nationell nivå inom romsk inkludering. Om regeringen beslutar om en fortsatt satsning på brobyggerverksamhet med statliga medel, mot bakgrund av regleringsbrevets utredningsuppdrag till Skolverket inför 2020³, är det viktigt att en utvärdering görs innan en ny utbildning startar. Vid en sådan utvärdering skulle såväl frågor om utbildningens utformning genom akademiska studier som de kommunala förutsättningarna kunna belysas. Vad gäller utbildningens upplägg kan behörighetskrav för högskolestudier behöva diskuteras liksom alternativa utbildningsförslag. Här skulle Skolverkets instruktionsenliga

³ ”8. Förslag på brobyggerutbildning Statens skolverk ska utarbeta ett förslag till brobyggerutbildning för personer med romsk språk- och kulturkompetens bl.a. utifrån den redovisning som myndigheten lämnade i februari 2019. Myndigheten bör även inhämta kunskap och erfarenhet från romska företrädare. Målet för utbildningen ska vara att långsiktigt bidra till romsk inkludering enligt regeringens strategi. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Utbildningsdepartementet med kopia till Kulturdepartementet och Länsstyrelsen i Stockholms län) senast den 1 mars 2021.” (Ur Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Statens skolverk, 2019-12-19, s.4).

uppdrag att vara samlande, stödjande och pådrivande när det gäller nationella minoriteter och nationella minoritetsspråk kunna tjäna som utgångspunkt för en sådan insats.

Med tanke på det låga deltagarantalet under perioden 2016 till 2019 finns det enligt Skolverket och Socialstyrelsen anledning att tillsammans med Kulturdepartementet och Länsstyrelsen i Stockholms län se över förutsättningar för genomförandet. Resultat i form av genomströmning och betyg visar i viss mån på svårigheter för deltagare att kombinera arbete och studier. Någon närmare analys av orsakerna har inte gjorts.